

ПРОГРАМА

вступного іспиту зі спеціальності
076 Підприємництво та торгівля
для здобувачів вищої освіти
третього (освітньо-наукового) рівня

Вступне слово

Програма складена з урахуванням програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля. Вона містить 3 розділи, у першому з яких відображені нормативні посилання, а в другому – нормативна частина вступного іспиту, у третьому – варіативна частина вступного іспиту.

Розроблені питання базуються на програмах навчальних дисциплін магістратури зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля, спрямовані на виявлення знань та умінь здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня спеціальності 076 Підприємництво та торгівля.

РОЗДІЛ 1. НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

1. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
3. ESG [Електронний ресурс]. – режим доступу: http://ihed.org.ua/images/pdf/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf
4. ISCED (МСКО) 2011 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/education/documents/isced-2011-en.pdf>
5. ISCED-F (МСКО-Г) 2013 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.uis.unesco.org/Education/Documents/isced-fields-of-education-training-2013.pdf>
6. Класифікатор професій (КП) станом на 01.10.2015 р. [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://buhgalter911.com/res/spravochniki/klassifikprofessiy.aspx>
7. Класифікація видів економічної діяльності: національний класифікатор України КВЕД 009:2010 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://dtk.com.ua/show/0sid0177.html>
8. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені Наказом Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р. № 600 (зі змінами) [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://old.mon.gov.ua/ua/about-ministry/normative/5555->
9. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти: Схвалено сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол від 29.03.2016 № 3 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://mon.gov.ua/>
10. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF>

11. Про затвердження зміни до національного класифікатора України ДК 003-2010: наказ Мінекономрозвитку України від 02.09.2015 р. № 1084 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://buhgalter911.com/ShowArticle.aspx?a=272508>
12. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF>
13. Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266: наказ МОН України від 06.11.2015 № 1151 [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15>
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» № 1392 від 16 грудня 2022 року.

РОЗДІЛ 2. НОРМАТИВНА ЧАСТИНА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Методи і моделі прийняття управлінських рішень

Методи дослідження ринку та їх загальна характеристика. Формування інформаційної бази емпіричного ринку досліджень. Методи класифікації та розміщення багатовимірних об'єктів і процесів товарного ринку. Кластерний аналіз об'єктів і процесів товарного ринку. Застосування методів дискримінантного аналізу для дослідження ринку. Дослідження з використанням ринку експертних методів. Прогнозування обсягів реалізації продукції.

Бізнес-планування та аудит інноваційних проектів

Загальні принципи планування в умовах ринку. Бізнес, ринок і охорона навколишнього середовища. Бізнес-план у ринковій системі господарювання та підстави його екологізації. Технологія розробки основних та екологічних розділів бізнес-плану. Бізнес-діагностика еколого-економічної ефективності інвестицій у природоохоронні заходи. Вибір і прийняття природоохоронних рішень. Екологічний аудит у системі екологічного менеджменту. Місце і роль екологічного аудиту в управлінні природокористуванням. Практика екологічного аудиту. Екологічний аудит та безпека бізнесу у системі інноваційного проектування.

Методи емпіричного дослідження в підприємстві та торгівлі

Поняття емпіричних даних. Класифікація методів емпіричного дослідження. Спостереження як емпіричний метод дослідження ринку. Методи, що застосовують на емпіричному й теоретичному рівнях досліджень (абстрагування, аналіз і синтез, індукцію та дедукцію, моделювання та ін.) Сутність та розрахунок місткості ринку. Сутність кон'юнктури ринку.

Визначення величини попиту та пропозиції. Вивчення товару та його збуту (конкурентоспроможність, товари-конкуренти, форми і методи збуту) Сутність сегментування ринку. Макро- та мікросегментування. Ознаки сегментування ринку. Відмінності сегментування споживчого та промислового ринку. Вибір цільових сегментів. Критерії та процедура вибору цільового сегменту. Ринковий попит як функція виробничих можливостей при різних умовах ринкового середовища. Методи визначення попиту: розукрупнення та нарощування. Прогнозування збуту. Суть конкуренції та її види (товарна, цінова, недобросовісна). Оцінювання конкурентоспроможності фірми. Визначення місця фірми щодо фірм-конкурентів. Дослідження іміджу фірми та її індивідуальності.

РОЗДІЛ 3. ВАРІТИВНА ЧАСТИНА ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Управління комерційними ризиками

Управління розвитком і особливості процесів організаційних змін у сучасних умовах Природа виникнення змін. Організаційна досконалість основа організаційних змін. Класифікація видів змін. Концепція і стратегія управління змінами. Управління стратегічними змінами та життєвий цикл підприємства. Теорії життєвого циклу підприємства. Характеристика основних етапів життєвого циклу організації (зародження, формалізація, розвиток, переорієнтація/занепад). Стратегії отримання першочергового права і активні стратегії. Основні стадії розвитку команд та їх характеристика. Механізм реалізації змін Влада та стилі керівництва в управлінні змінами Розвиток організації в сучасних умовах та проблеми управління опором змінам Оцінювання економічної ефективності варіантів технологічного, організаційного, економіко-фінансового та інших видів розвитку підприємства з урахуванням опору змінам. Механізми адаптивного управління змінами: методологічні підходи та організаційні рішення Моделювання реагування організації на зміни середовища його функціонування.

Стратегія і тактика поведінки на товарних ринках

Маркетинг: концепції та середовище функціонування; маркетингові дослідження; інформація, її сутність, вимоги до маркетингової інформації; маркетингова товарна політика; концепція життєвого циклу товарів (ЖЦТ); маркетингова цінова політика; маркетингова політика розподілу; маркетингова комунікаційна політика; управління маркетинговою діяльністю; застосування оптимальних маркетингових структур управління; організація маркетингового контролю.

Корпоративна культура і фінансова грамотність у сфері підприємництва

Суть і поняття корпоративного управління. Суть і поняття корпоративного управління в підприємницьких структурах. Національні та міжнародні

стандарти корпоративного управління. Особливості моделей корпоративного управління
Формування стратегії корпоративних підприємств Учасники корпоративних відносин та організація діяльності органів управління акціонерного товариства
Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства Ефективність корпоративного управління.

Форми контролю та критерії оцінювання

Організування та проведення вступних випробувань до аспірантури здійснюється відповідно до Правил прийому до аспірантури Національного університету «Львівська політехніка» у відповідному році.

Вступний іспит зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля проводиться у письмово-усній формі згідно з окремим графіком, який затверджується Ректором Університету та оприлюднюється на інформаційному стенді відділу докторантури та аспірантури й офіційному веб-сайті Університету не пізніше, ніж за 3 дні до початку прийому документів.

Екзаменаційні білети вступного іспиту зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля формуються в обсязі програми рівня вищої освіти магістра зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля і затверджуються на засіданні Вченої ради Навчально-наукового інституту сталого розвитку імені В. Чорновола.

Результати вступного іспиту зі спеціальності оцінюються за 100-бальною шкалою.

Екзаменаційний білет вступного іспиту до аспірантури зі спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність містить:

- письмову компоненту з чотирьох питань: два питання з розділу «Основна частина вступного іспиту» і два питання з розділу «Варіативна частина вступного іспиту» (кожне із чотирьох питань екзаменаційного білета оцінюється максимально в 20 балів, максимальна сумарна кількість балів письмової компоненти – 80 балів);
- усну компоненту вступного іспиту із чотирьох питань (кожне із чотирьох питань усної компоненти оцінюється максимально в 5 балів, максимальна сумарна кількість балів усної компоненти – 20 балів).

Критерії оцінювання кожного питання письмової та усної компоненти вступного іспиту із спеціальності 076 Підприємництво та торгівля є такими:

Оцінка «відмінно» (18-20 балів для питань письмової компоненти та 5 балів для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру бездоганно засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання; самостійно, грамотно і послідовно з вичерпною повнотою відповів на питання; демонструє глибокі та всебічні знання. Логічно будує відповідь; висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем; вміє встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, логічно та обґрунтовано будувати висновки.

Оцінка «добре» (14-17 балів для питань письмової компоненти та 4 бали для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру добре засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання, аргументовано викладає його; розкриває основний зміст питання, дає неповні визначення понять, допускає незначні

порушення послідовності викладення матеріалу та неточності при використанні наукових термінів; нечітко формулює висновки, висловлює свої міркування щодо тих чи інших проблем, але припускається певних похибок і логіці викладу теоретичного змісту.

Оцінка «задовільно» (10-13 балів для питань письмової компоненти та 3 бали для питань усної компоненти): вступник в аспірантуру в основному засвоїв теоретичний матеріал щодо змісту питання; фрагментарно розкриває зміст питання і має лише загальне його розуміння; при відтворенні основного змісту питання допускає суттєві помилки, наводить прості приклади, непереконливо відповідає, плутає поняття.

Оцінка «незадовільно» (0-9 балів для питань письмової компоненти та 0-2 бали для питань усної компоненти): вступник не засвоїв зміст питання, не знає основних його понять; дає неправильну відповідь на запитання.

Виконання завдань вступного іспиту зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля передбачає необхідність неухильного дотримання норм та правил академічної доброчесності відповідно до Положення про академічну доброчесність у Національному університеті «Львівська політехніка». За порушення зазначених норм та правил вступники в аспірантуру притягаються до відповідальності згідно вимог чинного законодавства.

Рекомендована література

Методи і моделі прийняття управлінських рішень

1. Kniaz, S. et al., “Monitoring of Business Structures: Criteria and Indicators” Proceedings of the 34th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-3-3, 13-14 November 2019, Madrid, Spain, p. 6041-6048. <https://ibima.org/accepted-paper/monitoring-of-business-structures-criteria-and-indicators/>
2. Kniaz, S. et al. (2020). Factor analysis of the rationality of Enterprise potential management in the Coordinate system of organizational Development. *ARCTIC Journal*, 73(9), 2–27.
3. Інтелектуалізація інвестиційних процесів в контексті розвитку торговельного підприємництва: монографія / колектив авторів; за наук. ред. д.е.н., проф. С.В. Князя. - Львів: ТзОВ Видавнича фірма «Афіша», 2017. - 496 с.
4. Управління підприємницькими структурами на засадах забезпечення їх конкурентоспроможності: монографія / колектив авторів; за наук. ред. д.е.н., проф. С.В. Князя. - Львів: ТзОВ Видавнича фірма «Афіша», 2019. - 199 с.
5. Фарат О.В. Теоретико-методологічні підходи до забезпечення конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва на засадах розвитку інноваційних кластерів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: спец. 08.00.03 “Економіка та управління національним господарством” / О.В. Фарат. - Івано-Франківськ, 2020. - 39 с.
6. Vasić, M.V.; Goel, G.; Dubale, M.; Živković, S.; Trivunić, M.; Pezo, M.; Pezo, L. Socio-Economic Analysis of the Construction and Building Materials' Usage—

Ecological Awareness in the Case of Serbia. *Sustainability* 2023, 15, 4080. <https://doi.org/10.3390/su15054080>

7. Kaplina, A., 2024. Improving the process of making and developing management decisions. *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid* 85–89.. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.6.85>
8. Батюк, Б., 2024. Інноваційні управлінські рішення в умовах сучасних викликів. *Наукові інновації та передові технології*.. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2\(30\)-364-373](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-2(30)-364-373)

Бізнес-планування та аудит інноваційних проектів

1. Бізнес-план 2021 <https://woodubend.com/business-plan-2021-goals/>
2. Як скласти бізнес-план у 2021 році <https://bankstoday.net>
3. Державна аудиторська служба України <http://dkrs.kmu.gov.ua/kru/uk/publish/article/169938>
4. Мясников В.О. Адаптивне управління інноваційним потенціалом машинобудівних підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / В.О. Мясников. – Запоріжжя, 2018. - 20 с.
5. Kniaz, S. et al., “Monitoring of Business Structures: Criteria and Indicators” Proceedings of the 34th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-3-3, 13-14 November 2019, Madrid, Spain, p. 6041-6048. <https://ibima.org/accepted-paper/monitoring-of-business-structures-criteria-and-indicators/>
6. Hu, K.-H., Hsu, M.-F., Chen, F.-H., Liu, M.-Z., 2021. Identifying the key factors of subsidiary supervision and management using an innovative hybrid architecture in a big data environment. *Financial Innovation* 7.. <https://doi.org/10.1186/s40854-020-00219-9>
7. Zhang, L., Su, W., Liu, S., 2024. Enterprise innovation and audit pricing: An evidence study from China’s A-share listed companies. *PLOS ONE* 19, e0300137.. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0300137>
8. Tarique Amin Bhuiyan (2024). Digital Auditing & Auditing Digitally using AI https://www.linkedin.com/pulse/digital-auditing-digitally-using-ai-tarique-amin-bhuiyan-tkfhc?trk=public_profile_article_view

Методи емпіричного дослідження в підприємстві та торгівлі

1. Kniaz, S. et al., “Monitoring of Business Structures: Criteria and Indicators” Proceedings of the 34th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-3-3, 13-14 November 2019, Madrid, Spain, p. 6041-6048. <https://ibima.org/accepted-paper/monitoring-of-business-structures-criteria-and-indicators/>
2. Kniaz, S. et al. (2020). Factor analysis of the rationality of Enterprise potential management in the Coordinate system of organizational Development. *ARCTIC Journal*, 73(9), 2–27.

3. Dzwigol, H. (2020). Innovation in Marketing Research: Quantitative and Qualitative Analysis. *Marketing and Management of Innovations*, 1, 128-135. <http://doi.org/10.21272/mmi.2020.1-10>
4. Божанова, В. Ю., & Кононова, О. Е. (2019). Аналіз емпіричної бази дослідження оцінки рівня ефективності стратегій розвитку. *Вчені записки Університету «КРОК»*, ((3) 55), 151–163. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-55-151-163>
5. Lukianenko, I., et al. (2017). System analysis of state policy development during macroeconomic destabilization. Kyiv: NaUKMA.
6. Ringel, D. M. (2023). Multimarket Membership Mapping. *Journal of Marketing Research*, 60(2), 237–262. <https://doi.org/10.1177/00222437221110460>
7. Imed Bouchrika (2024). What Is Empirical Research? Definition, Types & Samples in 2024 <https://research.com/research/what-is-empirical-research>
8. Popovic, G., Mason, T.J., Drobnjak, S.M., Marques, T.A., Potts, J., Joo, R., Altwegg, R., Burns, C.C.I., Mccarthy, M.A., Johnston, A., Nakagawa, S., Mcmillan, L., Devarajan, K., Taggart, P.L., Wunderlich, A., Mair, M.M., Martínez- Lanfranco, J.A., Lagisz, M., Pottier, P., 2024. Four principles for improved statistical ecology. *Methods in Ecology and Evolution* 15, 266–281.. <https://doi.org/10.1111/2041-210x.14270>

Управління комерційними ризиками

1. Kis I. Strategic environmental risk management of transport enterprises. *Bulletin of NTU "KhPI". Series: Strategic management, portfolio, program and project management*. 2021. 2 (4). Pp. 24–33. <https://doi:10.20998/2413-3000.2021.4.4>.
2. Semenova N. Management control systems in response to social and environmental risk in large Nordic companies. *International Journal of Corporate Social Responsibility*. 2021. 6 (13). Pp. 1-11. <https://doi:10.1186/s40991-021-00067-5>.
3. Nastos P.T., Dalezios N.R., Faraslis I.N., Mitrakopoulos K., Blanta A., Spiliotopoulos M., Sakellariou S., Sidiropoulos P., Tarquis A.M. Review article: Risk management framework of environmental hazards and extremes in Mediterranean ecosystems. *Natural Hazards and Earth System Sciences*. 2021. Pp. 1935–1954. <https://doi:10.5194/nhess-21-1935-2021>.
4. Milian Gómez, Jorge Freddy and Delgado Triana, Yanelys. Sustainable Management of Environmental Risks in Agricultural Production: Ensuring the Right to Food. *Global Jurist*. 13 January 2022. Pp. 1-19. <https://doi.org/10.1515/gj-2021-0086>.
5. Wang J., Liu S., Song Y., Wang J., Wu H. Environmental Risk Assessment of Subway Station Construction to Achieve Sustainability Using the Intuitionistic Fuzzy Analytic Hierarchy Process and Set Pair Analysis. *Discrete Dynamics in Nature and Society*. 2021. Article ID 5541493. Pp. 1–17. <https://doi:10.1155/2021/5541493>.
6. Settembre-Blundo D., González-Sánchez R., Medina-Salgado S., García-Muiña F.E. Flexibility and Resilience in Corporate Decision Making: A New Sustainability-Based Risk Management System in Uncertain Times. *Global Journal of Flexible Systems Management*. 2021. 22. Pp. 107–132. <https://doi:10.1007/s40171-021-00277-7>.
7. Top tips for managing the biggest risks facing businesses in 2024 <https://www.strategic-risk-global.com/catastrophe-risk/top-tips-for-managing-the-biggest-risks-facing-businesses-in-2024/1450928.article>

8. Allianz Risk Barometer: A cyber event is the top global business risk for 2024 <https://commercial.allianz.com/news-and-insights/news/allianz-risk-barometer-2024-press.html>

Стратегія і тактика поведінки на товарних ринках

1. Закон України «Про товарну біржу» <https://ips.ligazakon.net/document/view/t195600>
2. Податкова застава: затверджено Перелік бірж, які здійснюють продаж майна податкових боржників у 2021 — 2023 роках <http://www.visnuk.com.ua/uk/news/100021956-podatкова-zastava-zatverdzheno-perelik-birzh-yaki-zdiysnyuyut-prodazh-mayna-podatkovikh-borzchnikiv-v-2021-2023-rokakh>
3. Інформація про укладені (виконані) біржові контракти (договори РЕПО) з емісійними цінними паперами на фондовій біржі <https://smida.gov.ua/db/feed/showform/discl/51050>
4. Українська біржа <http://www.ux.ua/>
5. Важливі зміни податково-юридичного законодавства, які набувають чинності у 2021 році <https://www2.deloitte.com/ua/uk/pages/press-room/tax-and-legal-alerts/2021/tax-and-legal-legislation-changes.html>
6. Boursin, N., Remlinger, C., Mikael, J., 2022. Deep Generators on Commodity Markets Application to Deep Hedging. Risks 11, 7.. <https://doi.org/10.3390/risks11010007>
7. Smit, B., Melissen, F., Font, X., Dickinger, A., 2024. Destination design: identifying three key co-design strategies. Current Issues in Tourism 1–16.. <https://doi.org/10.1080/13683500.2024.2332495>
8. Emily Weissang (2024). 5 Major Trends That Will Define Resource Management in 2024 <https://www.runn.io/blog/resource-management-trends>

Корпоративна культура і фінансова грамотність у сфері підприємництва

1. Задихайло Д. В. Корпоративне управління : навч. посібн. / Д. В. Задихайло, О. Р. Кібенко, Г. В. Назарова. – Х. : Еспада, 2013. – 688 с.
2. Корпоративное управление машиностроительным предприятием: проблемы, пути решения : монография. / В. С. Пономаренко, Е. Н. Ястремская, В. М. Луцковский та ін. – Х. : ИД "ИНЖЭК", 2006. – 232 с.
3. Попов О. Є. Теоретико-методологічні та концептуальні засади формування організаційно-економічного механізму корпоративного управління : монографія / О. Є. Попов. – Х. : ФОП Александрова К. М.; ВД "ИНЖЕК", 2009. – 360 с.
4. Копитко, М., Михаліцька, Н., & Верескля, М. (2021). Корпоративна культура як стратегічний напрям управління підприємством в умовах сучасних викликів. *Вчені записки Університету «КРОК»*, 2 (62), 92–99. <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-62-92-99>
5. Винник, Р. (2021). Розвиток фінансової інклюзії в Україні. *Економіка та суспільство*, (31). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-31-45>

6. Front. Sustain. Food Syst., 10 February 2023 Sec. Land, Livelihoods and Food Security Volume 7 - 2023 | <https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1102189>
7. Şamlı, E. (2024), "Book review: Shaping corporate culture for sustainable business success", Journal of Organizational Change Management, Vol. 37 No. 2, pp. 463-464. <https://doi.org/10.1108/JOCM-03-2024-514>
8. Cumming, D. J., Meles, A., Sampagnaro, G., & Verdoliva, V. (2024). Corporate culture and IPOs. *European Financial Management*, 30, 465–495. <https://doi.org/10.1111/eufm.12423>